

Podlaski Bank Spółdzielczy

w Knyszynie

Grupa BPS

**Informacje podlegające ujawnieniu w
ramach polityki informacyjnej
Podlaskiego Banku Spółdzielczego w
Knyszynie wg stanu
na 31 grudnia 2016 r.**

1.	Wprowadzenie	4
2.	Informacje ogólne o Banku.....	4
3.	Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem.....	6
3.1.	Ryzyko kredytowe.....	6
3.1.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym.....	6
3.1.2	Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	6
3.1.3.	Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym.....	7
3.1.4	Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi	8
3.1.5	Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie.....	8
3.1.6	Informacje ilościowe – ryzyko kredytowe.....	12
3.2	Ryzyko płynności	14
3.2.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem płynności.....	14
3.2.2	Zarządzanie ryzykiem płynności.....	14
3.2.3	Organizacja zarządzania ryzykiem płynności.....	14
3.2.4	Dane ilościowe – ryzyko płynności.....	15
3.3	Ryzyko operacyjne.....	16
3.3.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym	16
3.3.2	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	17
3.3.3	Organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym	20
3.3.4	Dane ilościowe - ryzyko operacyjne.....	21
3.3	Ryzyko stopy procentowej.....	21
3.3.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej.....	21
3.3. 2	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	21
3.3.3	Organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej	22
3.3.4	Dane ilościowe - ryzyko stopy procentowej.....	23
3.4	Ryzyko braku zgodności.....	23
3.4.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności	23
3.4.2	Zarządzania ryzykiem braku zgodności	23
3.4.3	Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności	24
3.4.4	Dane ilościowe - ryzyko braku zgodności	24
3.5	Ryzyko kapitałowe.....	25
3.5.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym	25
3.5.2	Zarządzanie ryzykiem kapitałowym	25

3.5.3	Organizacja zarządzania ryzykiem kapitałowym	26
3.5.4	Dane ilościowe - ryzyko kapitałowe	26
3.6	Ryzyko wyniku finansowego	26
3.6.1	Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego	26
3.6.2	Zarządzanie ryzykiem wyniku finansowego	26
3.6.3	Organizacja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego	27
3.6.3	Dane ilościowe - ryzyko wyniku finansowego	27
4.	Informacje wynikające z rekomendacji P	27
4.1	Rola i zakres odpowiedzialności właściwego komitetu oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych	27
4.2	Działania w zakresie pozyskiwania finansowania	29
4.3	Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością	29
4.4	Zasady funkcjonowania w ramach zrzeczenia	30
4.5	Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR	30
4.6	Urealniona luka płynności do 1 roku z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności wg danych na dzień 31.12.2016 r. (dane z urealnionego zestawienia płynności)	30
4.7	Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu	31
4.8	Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank	31
4.9	Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania	31
4.10	Techniki ograniczania ryzyka płynności	32
4.11	Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą	32
4.12	Wykorzystywanie sposobów testów warunków skrajnych	32
4.13	Polityka utrzymania rezerwy płynności Banku	32
4.14	Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeczenia	33
4.15	Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności	33
5.	Informacje w zakresie zarządzania na podstawie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR:	34
6.	System kontroli wewnętrznej	34
7.	Polityka wynagradzania pracowników których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku	35
8.	Fundusze własne Banku	36
9.	Adekwatność kapitałowa	37
9.1	Metoda oceny adekwatności kapitałowej	37
9.1	Kapitał wewnętrzny i współczynnik wypłacalności	38

9.2	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	39
9.3	Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne	39
9.3.1	Metoda wyliczania wymogu na ryzyko operacyjne.....	39
9.3.2	Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne	40
9.4	Inne rodzaje ryzyka	41
10.	Wskaźnik dźwigni	41
11.	Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe	41

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument stanowi realizację

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR);
- 2) Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
- 3) ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 1988z późn. Zm);
- 4) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r.;
- 5) Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r.;
- 6) Polityki informacyjnej Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie udostępnionej na stronie internetowej Banku www.pbsknyszyn.pl
- 7) Wszystkie wartości liczbowe prezentowane są w tysiącach złotych bez miejsc po przecinku.

2. Informacje ogólne o Banku

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie powstał 1 czerwca 1947 roku. Zgodnie ze Statutem działa na terenie powiatu monieckiego, sokólskiego, białostockiego, grajewskiego, łomżyńskiego i augustowskiego.

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie prowadzi działalność w ramach następującej struktury organizacyjnej:

Centrala w Knyszynie – ul. Jagiellońska 2,

Oddział w Jasionówce – ul. Rynek 21,

Oddział w Krypnie – Krypno Wielkie 1,

Oddział w Mońkach – ul. Tysiąclecia 23b.

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.

W dniu 31.12.2015 Bank przystąpił do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Podstawowym celem działalności Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie jest świadczenie usług klientom detalicznym, małym i średnim przedsiębiorstwom, instytucjom samorządowym w realizacji przedsięwzięć mających na celu rozwój środowiska lokalnego oraz wspieranie spółdzielczego charakteru Banku poprzez pozyskiwanie nowych członków, utrzymanie tradycji Spółdzielczości Bankowej i jej propagowanie na terenie działania Banku.

Za strategiczny cel swojego działania Bank przyjął umocnienie podstaw ekonomicznych działalności w celu dalszego zwiększenia bezpieczeństwa powierzonych nam środków, zmniejszenie obszarów ryzyka oraz usprawnienie i unowocześnienie działalności Banku

Roczne sprawozdanie finansowe za 2016 r. wraz z opinią biegłego rewidenta udostępnione jest w Centrali Banku w Knyszynie oraz na stronie internetowej www.pbsknyszyn.pl

Podstawowe pozycje sprawozdania finansowego według stanu na 31 grudnia 2016	
Kasa , operacje z Bankiem Centralnym	1 861
Należności od sektora finansowego	21 924
Należności od sektora niefinansowego	35 913
Należności od sektora budżetowego	751
Udziały lub akcje w innych jednostkach	663
Wartości niematerialne i prawne	0
Rzeczowe aktywa trwałe	676
Inne aktywa	385
Rozliczenia międzyokresowe	187
Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	17
Aktywa razem	62 377
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	49 386
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	3 174
Fundusze specjalne i inne zobowiązania	211
Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone	47
Rezerwy	41
Kapitał (fundusz) podstawowy	547
Kapitał (fundusz) zapasowy	8 423
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	140
Zysk netto	408
Pasywa razem	62 377
ROA	0,74%

3. Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem

Każda aktywność podejmowana przez Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie Bank w drodze oceny istotności ryzyka za istotne uznał: **ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko braku zgodności, ryzyko kapitałowe, ryzyko wyniku finansowego.**

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje Strategia oraz przyjęte przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka które Bank uznał za istotne.

3.1. Ryzyko kredytowe

3.1.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest racjonalne zarządzanie ryzykiem portfela kredytowego poprzez:

- 1) obniżenie / utrzymanie poziomu udziału należności zagrożonych i zobowiązań pozabilansowych w portfelu kredytowym,
- 2) zwiększenie przychodów odsetkowych,
- 3) zwiększenie przychodów z tytułu prowizji,
- 4) zapewnienie zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego skorelowanego ze wzrostem bazy depozytowej,
- 5) dostosowanie dynamiki przyrostu akcji kredytowej do dynamiki przyrostu funduszy własnych,
- 6) dostosowanie terminów udzielania kredytów do długości trwania składanych w Banku depozytów.

3.1.2 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku odbywa się w oparciu o zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą „Strategię zarządzania ryzykiem w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”, plan ekonomiczno-finansowy, procedury kredytowe oraz sporządzane w formie pisemnej analizy. Zarząd co

roku w terminach przygotowania założeń do planu ekonomiczno-finansowego dokonuje weryfikacji założeń polityki kredytowej. Rada Nadzorcza otrzymuje sprawozdanie z realizacji strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym w cyklach zgodnych z obowiązującą „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”. Zarząd oraz Rada Nadzorcza Banku wykorzystuje wyniki kontroli wewnętrznej i audytu do oceny efektywności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym. Bank dokonuje okresowej weryfikacji procedur zarządzania ryzykiem kredytowym, co najmniej raz w roku. Weryfikacja procedur kredytowych odbywa się w oparciu o propozycje przygotowane przez Analityka ds. kredytów i wierzytelności trudnych. Zarządzanie ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie podlega kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli wewnętrznej instytucjonalnej, zgodnie z Regulaminem kontroli wewnętrznej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie

3.1.3. Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym

Ryzykiem kredytowym w Banku zarządza Zarząd. Bank powierza nadzór nad wdrażaniem i realizacją Polityki kredytowej, w tym polityki w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie Wiceprezesowi Zarządu. Nadzór nad ryzykiem kredytowym pełni Prezes Zarządu. Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych są ustalane z uwzględnieniem zasad rozdzielania funkcji operacyjnej od oceny ryzyka. Zarząd określa kluczowe obszary zarządzania ryzykiem kredytowym, które poddaje monitorowaniu.

Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz charakteru i okresu trwania transakcji, z zastosowaniem zasad ustanawiania prawnych form zabezpieczania wierzytelności. Bank udziela kredyty konsumenckie i zawiera z kredytobiorcami umowy o kredyty konsumenckie z zachowaniem zasad określonych w Ustawie o kredycie konsumenckim. W przypadku udzielania kredytów klientom detalicznym (w rozumieniu rekomendacji T i S) Bank ustala wymagany poziom wskaźnika Dtl opisany w metodyce oceny zdolności kredytowej, uwzględniający minimum egzystencji.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz zabezpieczeń, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku.

Podstawowa analiza ryzyka kredytowego jest przeprowadzana co najmniej raz w miesiącu, po zakończeniu miesiąca wraz z analizą ogólnego poziomu ryzyka, w odniesieniu do realizacji planu podstawowych wskaźników charakteryzujących ryzyko.

3.1.4 Zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi

Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego przez cały okres kredytowania.

Celem prowadzenia monitoringu zabezpieczeń jest:

- 1) wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegania i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe Banku i gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej;
- 2) przegląd i aktualizacja zabezpieczeń pod względem wartości i jakości w celu wyliczenia kwoty umożliwiającej pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Instrukcją klasyfikacji.

Zakres prowadzonego monitoringu zabezpieczeń to:

- 1) kontrola zgodności warunków decyzji kredytowej z warunkami zawartymi w umowie kredytu oraz umowach zabezpieczeń;
- 2) analiza stanu ustanowionych zabezpieczeń, która obejmuje kontrolę:
  - a) prawnej poprawności ustanowionych zabezpieczeń,
  - b) wartości zabezpieczeń w trakcie funkcjonowania umowy kredytu,
  - c) dopasowania terminów ustanowionych zabezpieczeń z terminem spłaty kredytu oraz identyfikacji ewentualnych niedopasowań związanych ze zmianą terminu spłaty kredytu,
  - d) wartości zabezpieczeń możliwych do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego,
  - e) statusu własnościowego, stanu i jakości ustanowionych zabezpieczeń.

Do czynności wykonywanych w ramach monitoringu zabezpieczeń należy:

- 1) badanie prawidłowości realizacji postanowień umowy kredytu i umów zabezpieczeń;
- 2) analiza stanu prawnych zabezpieczeń, w tym aktualizacja wartości zabezpieczeń;
- 3) przeprowadzanie inspekcji u klienta, w terminach i na zasadach określonych w Instrukcji klasyfikacji.

Monitoring zabezpieczeń dotyczy wszystkich zabezpieczonych ekspozycji kredytowych. Czynności wykonywane w ramach monitoringu zabezpieczeń powinny być udokumentowane (notatki z inspekcji, notatki z rozmowy telefonicznej, pisma, maile, faxy, wydruki itp.) i zamieszczone w aktach kredytowych klienta.

3.1.5 Opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie

W Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia: weksel in blanco, blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, poręczenie według prawa cywilnego, poręczenie wekslowe,

przelew wierzytelności na zabezpieczenie, cesja praw z umów ubezpieczenia, przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności, przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności, zastaw rejestrowy, zastaw zwykły, hipoteka, hipoteka przymusowa, akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji w formie aktu notarialnego na podstawie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego, przystąpienie do długu, przejęcie długu, ubezpieczenie kredytu.

Wyróżniamy:

zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia

(w szczególności poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu, przejęcie długu);

zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (w szczególności kaucja, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie, hipoteka).

Podstawowymi formami zabezpieczenia, ustanawianymi obowiązkowo w Banku są:

- 1) weksel in blanco kredytobiorcy wraz z deklaracją wekslową;
- 2) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art.777 1 pkt 4, pkt 5 lub pkt 6 Kodeksu postępowania cywilnego,
- 1) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym w Banku, gdy kredytobiorca posiada rachunek bankowy i o ile nie narusza to zawartych wcześniej przez kredytobiorcę umów.

Wg stanu na dzień 31.12.2016r zgodnie z Analizą struktury zabezpieczeń prawnych otrzymanych wartość zabezpieczeń prawnych otrzymanych- ogółem wynosiła:

L.p.	nazwa	Stan na dzień 31.12.2016 r.
1.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	5 649
2.	Hipoteka pozostała	17 218
3.	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	1 741

Weksel in blanco

Przyjęty weksel in blanco może zabezpieczać: całość wierzytelności Banku, część wierzytelności Banku, kwotę kapitału z możliwością przyjęcia dodatkowego weksla na zabezpieczenie spłaty odsetek, odsetki. Ocena wartości weksla własnego in blanco jako zabezpieczenia kredytu powinna być oparta na oszacowaniu majątku wystawcy na podstawie dostarczonych przez klienta dokumentów lub jego oświadczenia o sytuacji majątkowej. Weksel własny in blanco Kredytobiorcy jako forma zabezpieczenia spłaty kredytu jest stosowany obowiązkowo i powinien występować łącznie z innymi zabezpieczeniami chyba, że wewnętrzne, szczegółowe regulacje Banku stanowią inaczej.

Pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunku bankowym

Jako zabezpieczenie wierzytelności Bank może przyjąć pełnomocnictwo do:

- 1) dokonania potrącenia wierzytelności Banku z rachunku bankowego, gdy rachunek prowadzony jest w Banku;
- 2) pobrania wierzytelności Banku z rachunku bankowego, gdy rachunek ten prowadzony jest w innym banku: upoważnienie takie powinno być potwierdzone przez bank prowadzący rachunek.

Pełnomocnictwo dla Banku do dysponowania rachunkiem bankowym powinno zawierać następujące klauzule:

- 1) zastrzeżenie, że w czasie trwania pełnomocnictwa posiadacz rachunku nie może ustanowić innych pełnomocników oraz nie może obciążać wierzytelności z rachunku w inny sposób;
- 2) zrzeczenie się przez posiadacza rachunku prawa do odwołania pełnomocnictwa udzielonego Bankowi;
- 3) zastrzeżenie, iż na mocy pełnomocnictwa służy Bankowi prawo do pobrania lub potrącenia środków pieniężnych z rachunku bankowego, niezależnie od tego, czy upłynął już termin ważności lokaty - w przypadku, gdy pełnomocnictwo zostało udzielone do dysponowania rachunkiem lokaty terminowej.

Hipoteka

W celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka).

Przedmiotem hipoteki może być także: użytkowanie wieczyste wraz z budynkami i urządzeniami na użytkowanym gruncie stanowiącymi własność użytkownika wieczystego; spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu; wierzytelność zabezpieczona hipoteką.

Hipoteka może być ustanowiona na nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej. Dopuszczalne jest ustanowienie hipoteki na gruntach rolnych.

Wartość wpisu hipotecznego nie powinna być niższa od 170% kwoty wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, chyba że: regulacje produktowe stanowią inaczej, lub wartość rynkowa nieruchomości i/lub wartość docelowa nieruchomości jest niższa od 170% zabezpieczanej wierzytelności, lub hipoteka nie stanowi jedynego rzeczowego zabezpieczenia wierzytelności.

Przed przyjęciem zabezpieczenia w formie hipoteki dłużnik przedkłada w Banku:

- 1) oryginał aktualnego odpisu z księgi wieczystej dla nieruchomości lub dla ograniczonego prawa rzeczowego, na którym ma być ustanowiona hipoteka,
- 2) aktualny wypis z rejestru gruntów, gdy nieruchomość jest wpisana do takiego rejestru;
- 3) aktualne zaświadczenie o uiszczeniu podatków związanych z nieruchomością, tj. podatku od nieruchomości lub rolnego, ewentualnie nakaz płatniczy wraz z pokwitowaniem uiszczenia raty podatku;
- 4) aktualny dokument stwierdzający uiszczenie składek ubezpieczeniowych;

- 5) aktualną wycenę nieruchomości lub ograniczonego prawa rzeczowego (oryginał) dokonaną przez niezależnego rzeczoznawcę.

Akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art.777 1 pkt 4, pkt 5 lub pkt 6 Kodeksu postępowania cywilnego

Jako zabezpieczenie wierzytelności Banku może przyjąć akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art.777 1 pkt 4, pkt 5 lub pkt 6 Kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli dłużnik poddaje się egzekucji w trybie art.777 1 pkt 4 k.p.c., akt notarialny powinien zawierać:

- 1) wyraźne oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji, co do obowiązku zapłaty sumy pieniężnej lub uiszczenia innych rzeczy zamiennych, ilościowo w akcie oznaczonych, albo też, co do obowiązku wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej;
- 2) wskazanie terminu zapłaty, uiszczenia lub wydania.

Jeżeli dłużnik poddaje się egzekucji w trybie art.777 1 pkt 5 lub pkt 6 k.p.c., akt notarialny powinien zawierać:

- 1) wyraźne oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji, co do obowiązku zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej;
- 2) warunki, które upoważniają Bank do prowadzenia przeciwko dłużnikowi egzekucji na podstawie tego aktu o całość lub część roszczenia;
- 3) termin, do którego Bank może wystąpić o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności przez sąd.

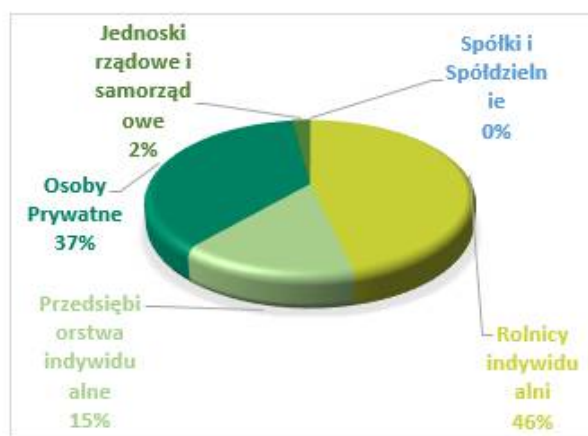
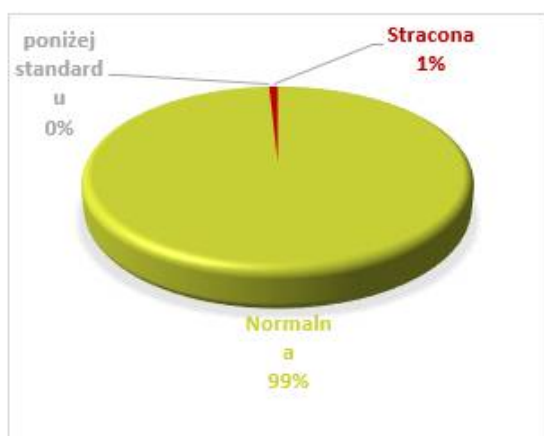
Określając w akcie notarialnym:

- 1) wysokość kwoty do zapłaty należy kierować się zasadą, że kwota ta powinna stanowić 150% kwoty udzielonego kredytu;
- 2) ostateczny termin, do którego Bank może wystąpić o nadanie aktowi notarialnemu klauzuli wykonalności należy kierować się zasadą, zgodnie z którą termin ten powinien przypadać nie później niż 24 miesiące po okresie kredytowania, z zastrzeżeniem, że w przypadku kredytów o charakterze odnawialnym termin ten powinien być określony jako „24 miesiące liczone od dnia wygaśnięcia lub rozwiązania umowy kredytu.

3.1.6 Informacje ilościowe – ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia portfel kredytowy z podziałem na typ kontrahenta oraz kategorie ekspozycji.

	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Rezerwa	Portfel kredytowy netto
Spółki i spółdzielnie	Normalna	17	-	-	-	17
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-
	Razem	17	-	-	-	17
Rolnicy indywidualni	Normalna	16 829	-	167	-	16 662
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-
	Stracona	412	18	-	127	302
	Razem	17 241	18	167	127	16 964
Przedsiębiorstwa indywidualne	Normalna	5 580	-	38	-	5542
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	2	-	-	-	2
	Wątpliwa	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-
	Razem	5 582	-	38	-	5 544
Osoby prywatne	Normalna	13 784	3	196	207	13 384
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	1	-	-	-	1
	Wątpliwa	-	-	-	-	-
	Stracona	4	3	-	4	3
	Razem	13 789	6	196	211	13 388
Jednostki rządowe i samorządowe	Normalna	750	4	3	-	751
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-
	Razem	750	4	3	-	751

Koncentracja Branżowa

Branża	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Rezerwa	Portfel kredytowy netto	Zobowiązania pozabilansowe
Administracja publiczna	Normalna	750	4	3	-	751	1 000
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-	-
	Razem	750	4	3	-	751	1 000
Handel hurtowy i detaliczny	Normalna	4 506	-	29	-	4 027	175
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-	-
	Razem	4 506	-	29	-	4 027	175
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	Normalna	16 828	-	167	-	16 661	426
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	1	-	-	-	1	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	412	18	-	127	302	-
	Razem	17 241	18	167	127	16 694	426
Opieka zdrowotna	Normalna	-	-	-	-	-	95
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-	-
	Razem	-	-	-	-	-	95
Transport i gospodarka magazynowa	Normalna	50	-	-	-	50	50
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-	-
	Razem	50	-	-	-	50	50
Pozostała działalność usługowa	Normalna	608	-	3	-	605	299
	Pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
	Poniżej standardu	2	-	-	1	1	-
	Wątpliwa	-	-	-	-	-	-
	Stracona	-	-	-	-	-	-
	Razem	610	-	3	1	606	299

3.2 Ryzyko płynności

3.2.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem płynności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu osiągnięcie założonej rentowności / stałego i rosnącego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków obcych stabilnych tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym, przy czym Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności uwzględniając przyjęte przez Bank limity koncentracji, zakładające ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

3.2.2 Zarządzanie ryzykiem płynności

Za obszar ryzyka płynności w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu – jako członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym w Banku;
- 2) Rada Nadzorcza;
- 3) Zarząd;
- 4) Stanowisko ds. ryzyk i sprawozdawczości;
- 5) pozostali pracownicy Banku w zakresie swoich kompetencji.

Szczegółowy zakres odpowiedzialności poszczególnych organów i komórek organizacyjnych Banku w zakresie ryzyka płynności zostały opisane w części niniejszej informacji dot. ujawnień wynikających z Rekomendacji P.

3.2.3 Organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Organizacja zarządzania ryzykiem płynności został opisany w części niniejszej informacji dot. ujawnień wynikających z Rekomendacji P.

3.2.4 Dane ilościowe – ryzyko płynności

W poniższej tabeli przedstawiono rezydualne terminy zapadalności i wymagalności aktywów i pasywów Banku.

Wyszczególnienie	A'vista	Od 1 do 7 dni	Od 7 dni do 1 m-ca	Od 1 m-ca do 3 m-cy	Od 3 m-cy do 6 m-cy	Od 6 m-cy do 1 roku	Od roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Od 5 do 10 lat	Od 10 do 20 lat	Powyżej 20 lat
Aktywa bilansowe	3 874	17 120	5 029	1 414	2 824	3 965	4 301	9 209	8 037	4 405	2 223
Kasa	1 860	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od podmiotów finansowych	1 070	16 500	4 354	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności od podmiotów niefinansowych	329	620	667	1 396	2 798	3 912	4 199	8 943	7 654	4 007	1 388
Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	1	0	4	9	13	27	54	161	268	214	-
Akcje i udziały	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	663
Aktywa trwałe wg wartości bilansowej	-	-	4	9	13	26	48	105	115	184	172
Pozostałe aktywa	614	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasywa bilansowe	31 844	878	3 442	7 137	4 364	5 623	3	-	-	-	9 110
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	28 981	878	3 041	7 109	4 159	5 215	3	-	-	-	-
Zobowiązanie wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	2 540	-	401	28	205	-	-	-	-	-	-
Pozostałe pasywa	281	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy	42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fundusze własne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9 110
Wynik roku bieżącego	-	-	-	-	-	408	-	-	-	-	-
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 060	94	163	230	330	284	49	-	-	-	-
Linie kredytowe w rachunku bieżącym	1 060	94	163	230	330	284	49	-	-	-	-

Wskaźnik LCR oraz nadzorcze miary płynności przedstawiono w poniższej tabeli

L.p.	nazwa	wielkość na dzień 31.12.2016 r.	limit nadzorczy
1.	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR)	415%	min. 70%
2.	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (M1)	0,37	0,20
3.	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M2)	3,92	1,00

3.3 Ryzyko operacyjne

3.3.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest:

- 1) ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej;
- 2) w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego;
- 3) w zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Bank realizuje cele poprzez:

- 1) monitorowanie wykorzystania limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, w tym limitów strat i KRI;
- 2) identyfikację zdarzeń operacyjnych;
- 3) podejmowanie działań mających na celu ograniczanie i zapobieganie wystąpieniu zdarzeń w przyszłości poprzez:
  - a) wzmocnienie kontroli funkcjonalnej,
  - b) szkolenie pracowników mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej obszaru ryzyka operacyjnego,
  - c) postępowanie zgodnie z procedurami wewnętrznymi i zewnętrznymi;
- 4) aktualizację procesów, systemów, listy osób wiodących i rezerwowych, określonych w „Instrukcji Plan zarządzania ciągłością działania w PBS w Knyszynie” oraz zapewnienie stanowisk lokalizacji zapasowej;
- 5) testowanie planów awaryjnych w ramach zarządzania ciągłością działania.

3.3.2 Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie, kontrolę oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest skuteczny poprzez bieżącą identyfikację oraz raportowanie zdarzeń operacyjnych o istotnych stratach, jak również poprzez kontrolę ryzyka.

System kontroli wewnętrznej odgrywa kluczową rolę w ograniczaniu całości ryzyka na jakie narażony jest w swojej działalności Bank, jest także istotnym elementem zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Cele w zakresie ryzyka operacyjnego realizowane są poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym, ryzykiem prawnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące proces zarządzania ryzykiem zgodny ze Strategią Banku w zakresie zarządzania ryzykami, a także podstawowe kierunki działań (podstawowe cele i metody pośrednie):

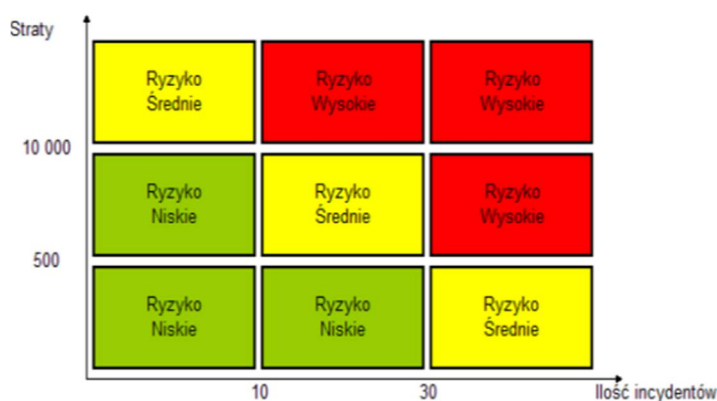
- 1) organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym i braku zgodności z uwzględnieniem zadań Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku,
- 2) identyfikacja ryzyka struktury organizacyjnej Banku i jej zmian, podział kompetencji, który zapobiega przyporządkowaniu zakresu odpowiedzialności mogącemu prowadzić do konfliktów interesów, identyfikacja i zarządzanie ryzykiem powiązań personalnych osób, których zakres obowiązków jest kluczowy z punktu widzenia występującego w banku ryzyka.
- 3) identyfikacja i analiza ryzyka procesów,
- 4) analiza wewnętrznych i zewnętrznych czynników ryzyka, w tym prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności), a także rejestru zewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego, analiza KRI, analiza skarg od klientów Banku,
- 5) zarządzanie ryzykiem operacyjnym użytkowanych systemów informatycznych a także zarządzanie bezpieczeństwem informacji,
- 6) zarządzanie ciągłością działania,
- 7) zarządzanie ryzykiem powierzania czynności na zewnątrz,
- 8) organizacja systemu przepływu informacji o zmianach przepisów zewnętrznych i wewnętrznych,
- 9) zarządzanie kadrami, w tym zapewnienie odpowiednich kwalifikacji pracowników, monitoring rotacji kadr, absencja pracowników, pracy w godzinach nadliczbowych, identyfikacja długotrwałego niewykorzystywania urlopu wypoczynkowego, uwzględnienie specyfiki i różnorodności uwarunkowań związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi w różnych obszarach działalności,
- 10) podejmowanie działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka operacyjnego, ryzyka prawnego, oraz ryzyka braku zgodności, zapewniające utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Cele i metody szczegółowe zawarte są w „Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym w PBS w Knyszynie” oraz w Polityce zgodności, stanowiących uszczegółowienie Strategii, a także odpowiednich regulacjach wewnętrznych przyjętych przez Zarząd.

W celu gromadzenia danych, identyfikacji i oceny ryzyka dokonywana jest: identyfikacja i analiza procesów, prowadzona jest analiza rejestru incydentów i strat, rejestru zewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego oraz analiza KRI. Działania w tym zakresie polegają na:

- 1) identyfikacji, inwentaryzacji i analizie procesów wewnętrznych Banku, w tym w szczególności procesów kluczowych (biznesowych i zarządzania ryzykiem), a także wydzieleniu procesów krytycznych.
- 2) rejestrowaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności, a także zdarzeń w rejestrze zewnętrznych incydentów ryzyka operacyjnego. Stałe doskonalenia procesu identyfikacji i rejestracji incydentów i strat.
- 3) analizie zdarzeń zawartych w rejestrze, wyjaśnianiu ich przyczyn, analizie częstotliwości występowania,
- 4) analizie strat z tytułu ww. rodzajów ryzyka oraz możliwości ograniczania ich skutków,
- 5) dokonywaniu wyznaczenia KRI i oceny ich wielkości,
- 6) sporządzaniu mapy ryzyka w celu prezentacji oceny ryzyka i doboru odpowiednich działań zabezpieczających.

Według mapy ryzyka sporządzonej na dzień 31-12-2016 r. ryzyko operacyjne w Banku kształtowało się na niskim poziomie:

Działania podejmowane w celu monitoringu i raportowania ryzyka obejmują:

- 1) wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych,
- 2) monitorowanie start z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 3) monitorowanie wskaźników KRI,
- 4) raportowaniu skutków ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności do Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej.

Działania zabezpieczające związane z wynikiem decyzji o akceptacji, ograniczaniu przeniesieniu lub unikaniu zidentyfikowanego i ocenionego ryzyka:

- 1) działania prewencyjne – związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
- 2) przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka, w tym stosowanie ubezpieczeń lub zlecenia czynności zewnętrznemu podmiotowi;
- 3) działania podejmowane na skutek wykrytych zdarzeń ryzyka operacyjnego lub braku zgodności – zmierzające do ograniczania skutków wykrytych zdarzeń ryzyka operacyjnego, a także zapobiegania powtórzenia się wykrytych zjawisk, przy zachowaniu opłacalności podejmowanych działań;
- 4) zarządzanie ciągłością działania i sytuacjami awaryjnymi, zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku, tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania i planów awaryjnych;
- 5) szkolenia;
- 6) analiza prawna nowych wzorców umownych, stosowanie wzorców standardowych;
- 7) korzystanie w uzasadnionych przypadkach z zewnętrznego wsparcia prawnego;
- 8) walidacja i administrowanie modelami w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem;
- 9) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.

Zarządzanie kadrami:

- 1) planowanie właściwej obsady kadrowej, a także budowa planów następstw (kadry rezerwowej) i zastępstw;
- 2) budowa kultury organizacyjnej i zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania
- 3) stosowanie zasad dobrej praktyki bankowej w relacjach z klientami,
- 4) analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku;
- 5) organizacja szkoleń;
- 6) kontrola wewnętrzna.
- 1) 7. Dla wspomagania procesu ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego, występujących w Banku, Bank wdrożył program informatyczny RIRO -Rejestr Incydentów Ryzyka Operacyjnego, stanowiący moduł systemu obsługi Banku – Novum Bank Enterprise (NOE). Zasady rejestracji zdarzeń zostały opisane w „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w PBS w Knyszynie”.

3.3.3 Organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym należy:

- 1) **Rada Nadzorcza:** zatwierdza docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz tolerancję / apetyt na ryzyko. Rada zapewnia, że członkowie Zarządu posiadają odpowiednią wiedzę i kwalifikacje, zapewniające realizację strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.
- 2) **Zarząd Banku** odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz, jeśli to konieczne – wprowadzanie niezbędnych korekt w celu usprawnienia tego systemu.
- 3) **Stanowisko ds. ryzyk i sprawozdawczości** pełni funkcję jednostki ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym w obszarze identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka, ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od pracowników Banku, tworzy bazy danych oraz wieloprzekrojowe analizy ryzyka operacyjnego – prezentowane członkom Zarządu oraz Radzie Nadzorczej.
- 4) **Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej** ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Stanowisko to dostarcza obiektywnej oceny efektywności, adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości przeprowadzanych operacji bankowych.
- 5) **Pozostali pracownicy Banku** przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, obowiązujących w Banku oraz uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń.

W ramach informacji zarządczej kwartalna analiza z ryzyka operacyjnego zwraca m.in.:

- 1) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dany rok kalendarzowy;
- 2) zestawienie incydentów;
- 3) mapę ryzyka operacyjnego;
- 4) kluczowe wskaźniki ryzyka (KRI);
- 5) macierz bazylejską ryzyka;
- 6) testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka operacyjnego;
- 7) plany awaryjne (raz w roku).

3.3.4 Dane ilościowe - ryzyko operacyjne

Rozkład start rzeczywistych według rodzajów zdarzenia i linii biznesowych

	płatność i rozliczenia	bankowość komercyjna	bankowość detaliczna
1. Oszustwa wewnętrzne	0	0	0
2. Oszustwa zewnętrzne	0	0	0
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	0	0	0
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	0	0	0
5. Uszkodzenia aktywów	0	0	0
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	0	0	0
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	0	0	0

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie w 2016 roku nie poniósł żadnych start z tytułu ryzyka operacyjnego.

3.3 Ryzyko stopy procentowej

3.3.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja poszczególnych rodzajów tego ryzyka, w celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy i fundusze własne Banku.

3.3.2 Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku w ramach metod pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli tego ryzyka wraz z zakresem odpowiedzialności poszczególnych organów i komórek organizacyjnych określa „Instrukcja pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej w PBS w Knyszynie”.

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej na 2016 rok przedstawiał się następująco:

	Limit
1) Limit dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 1 roku przy zmianie stóp rynkowych i podstawowych NBP o +/- 0,25 pp.	max. 6,2 proc. planowanego na 2016 r. wyniku odsetkowego
2) Limit względnego współczynnika luki	max. 18 proc. sumy bilansowej
3) Limit rozpiętości odsetkowej	min. 3,10 pp.
4) Limit niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego przy zmianie stóp o 0,10 pp.	max. 2,2 proc. planowanego na 2016 r. wyniku odsetkowego.

3.3.3 Organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej metodą luki, w oparciu o sporządzane raporty i analizy. Horyzont czasowy analiz i symulacji nie przekracza 12 m-cy kalendarzowych, począwszy od dnia, na który sporządzana jest analiza. Źródłem danych do analiz są syntetyka kont, raport zapadalności i wymagalności pozycji bilansowych Banku, sprawozdawczość obowiązkowa oraz inne dane dostępne bezpośrednio z systemu finansowo-księgowego Banku.

W ramach analizy profilu ryzyka stopy procentowej Banku, prowadzone jest badanie elastyczności stóp procentowych poprzez szacowanie współczynników elastyczności aktywów i pasywów Banku oraz analizę testu warunków skrajnych, do oceny potencjalnego ryzyka w wyniku nagłych, znaczących zmian stóp procentowych przy jednoczesnych zmianach wartości współczynników elastyczności aktywów i pasywów Banku.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z częstotliwością miesięczną, a wyniki tego pomiaru wraz z wnioskami przekazywane są Zarządowi Banku, który w okresach kwartalnych sporządza z tego zakresu informację z zarządzania ryzykami przekazywaną dla Rady Nadzorczej Banku

Szczegółowe zasady pomiaru, monitorowania i limitowania ryzyka stopy procentowej zawiera „Instrukcja pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli stopy procentowej w PBS w Knyszynie”.

Analiza ryzyka stopy procentowej przedkładana jest organom Banku, w terminach określonych w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie” i zawiera:

- a) analizę stóp bazowych w okresach przeszłych oraz przesłanki kształtowania się stóp procentowych;
- b) strukturę aktywów i pasywów oprocentowanych;
- c) potencjalne ryzyko stopy procentowej wg stanu aktywów i pasywów oprocentowanych;
- d) raport luki ryzyka terminów przeszacowania;
- e) raport luki ryzyka bazowego;
- f) raport luki ryzyka krzywej dochodowości;
- g) analizę limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej;
- h) ocenę adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP).

3.3.4 Dane ilościowe - ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31.12.2016 r. w ramach analizy elastyczności odnotowano zawężenie rozpiętości odsetkowej, która ukształtowała się na poziomie 3,11 pp., tj. o 0,01 pp. powyżej przyjętej przez Bank minimalnej wartości granicznej (limit rozpiętości odsetkowej ustalony w 2016 r. wynosił 3,10 pp.).

Analiza zmiany wartości ekonomicznej kapitału wykazała, że przy równoległym przesunięciu krzywej dochodowości o 200 pb. w dół, wartość ekonomiczna kapitału obniży się o 85,39 tys. zł., tj. 0,98% sumy wartości kapitałów Tier I i Tier II.

3.4 Ryzyko braku zgodności

3.4.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne i szkolenia.

Jego podstawowym zadaniem jest podejmowanie działań prewencyjnych, mających na celu zapobieganie narażaniu Banku na występowanie zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności oraz nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, wymogów organów nadzorczych, rekomendacji i standardów rynkowych.

3.4.2 Zarządzania ryzykiem braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest wyodrębnionym obszarem zarządzania w Banku. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń dla działania Banku, monitorowanie zaistniałych incydentów, podejmowanie działań wspierających i naprawczych.

Do obszaru zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku zalicza się w szczególności:

- 1) realizowanie szkoleń z zakresu zgodności,
- 2) monitorowanie zmian w przepisach prawa,
- 3) monitoring regulacji wewnętrznych z przepisami,
- 4) opiniowanie nowych i obowiązujących produktów,
- 5) przeglądy procedur kontroli wewnętrznej,
- 6) przeciwdziałanie procederowi prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz przestępstwom finansowym,
- 7) zarządzanie konfliktem interesów.

Kontrolę nad prawidłowym przebiegiem wdrażania i funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności sprawuje Zarząd Banku.

3.4.3 Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza zatwierdza Politykę zgodności, sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, otrzymuje sprawozdania z przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i audytu, otrzymuje roczne, kwartalne i doraźne raporty stanowiska ds. zgodności, zapewnia niezależność stanowiska ds. zgodności.
- 2) Zarząd Banku odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Bezpośredni nadzór nad stanowiskiem ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności sprawuje Prezes.
- 3) Stanowisko ds. zgodności we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi dokonuje identyfikacji ryzyka braku zgodności na podstawie bieżących analiz:
  - a) obowiązujących przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania oraz rekomendacji nadzorczych;
  - b) danych historycznych w zakresie naruszeń i nałożonych na Bank kar;
  - c) wyników oraz zaleceń audytów wewnętrznych oraz kontroli zewnętrznych podczas których stwierdzono niezgodność regulacji wewnętrznych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa lub nieprzestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników;
  - d) Rejestru reklamacji;
  - e) RIRO;
  - f) zgłoszeń dokonywanych przez pracowników oraz Procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych. Stanowisko ds. zgodności ewidencjonuje przypadki braku ryzyka zgodności oraz ocenia dotkliwość skutków jego występowania, ponadto sporządza roczne, kwartalne i doraźne raporty z zarządzania ryzykiem braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

3.4.4 Dane ilościowe - ryzyko braku zgodności

Stanowisko ds. zgodności dokonuje oceny ryzyka braku zgodności opierając się na zestawieniach występujących przypadków niezgodności naruszeń, z uwzględnieniem oszacowania dotkliwości skutków występującego ryzyka oraz zdefiniowanych KRI. Stanowisko ds. zgodności mierzy istotne ryzyko braku zgodności w okresach kwartalnych i rocznych za pomocą KRI i ustalonych dla nich limitów wartości. Raporty z zarządzania ryzykiem braku zgodności przedstawia Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku w okresach kwartalnych i rocznych, oraz w razie potrzeby doraźnie. Wszystkie zdarzenia z zakresu ryzyka braku zgodności są rejestrowane i oceniane. W 2016r nie odnotowano incydentów naruszenia zasad o istotnym charakterze. Z uwagi na brak istotnych naruszeń oraz brak strat finansowych z tego tytułu, ryzyko wystąpienia sankcji prawnych lub regulaminowych, ryzyko wystąpienia materialnej straty finansowej oraz ryzyko utraty dobrej reputacji uznano za niskie. Z uwagi na powyższe poziom ryzyka braku zgodności za rok 2016 również został uznany za niski.

3.5 Ryzyko kapitałowe

3.5.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Polityka Banku powinna zmierzać do utrzymywania takiego poziomu adekwatności kapitałowej, który pozwala na zapewnienie obsługi członków Banku, poprzez uzyskanie silnej pozycji na terenie działania Banku. Aby zapewnić realizację tych priorytetów zasadniczym celem kapitałowym jest sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych, pozwalające na pokrycie zidentyfikowanych istotnych ryzyk występujących w działalności Banku na poziomie określonym w niniejszej Polityce.

Głównymi źródłami pozyskania kapitałów jest zysk netto.

Celem Banku jest takie zwiększenie poziomu funduszy własnych, które przy akceptowanym przez Radę Nadzorczą tempie przyrostu aktywów ważonych ryzykiem pozwoli na utrzymywanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,25 % oraz współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 10,25 %.

3.5.2 Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Podstawowymi przepisami wewnętrznymi regulującymi funkcjonowanie w Banku systemu zarządzania kapitałem jest Polityka zarządzania kapitałem oraz:

- 1) Instrukcja „Wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”;
- 2) Instrukcja „Sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno - finansowego Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie”;
- 3) „Instrukcja wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz współczynnika wypłacalności w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”;
- 4) inne regulacje i procedury obowiązujące i wprowadzane w Banku w zakresie planowania finansowego oraz zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Przepisy wewnętrzne Banku są weryfikowane pod względem merytorycznej zgodności z profilem działalności Banku i kierunkiem jego rozwoju oraz w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa. Polityka zarządzania kapitałem w Banku podlega corocznemu przeglądowi.

3.5.3 Organizacja zarządzania ryzykiem kapitałowym

Za prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem odpowiadają:

- 1) Rada Nadzorcza Banku - w zakresie sprawowania nadzoru nad adekwatnością systemu zarządzania kapitałem w Banku;
- 2) Zarząd Banku - w zakresie wdrożenia efektywnego systemu zarządzania kapitałem na poziomie adekwatnym do skali i zakresu działalności Banku, poprzez przyjęcie i wdrożenie struktur, procedur i narzędzi niezbędnych do aktywnego zarządzania kapitałem; jest odpowiedzialny za projektowanie polityki w obszarze zarządzania kapitałem oraz okresowe analizowanie i weryfikowanie pozycji Banku pod względem adekwatności kapitałowej;
- 3) Komórki organizacyjne – w zakresie monitorowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym również przeprowadzania symulacji zapotrzebowania Banku na kapitał, oraz koordynowanie procesem szacowania wartości kapitału wewnętrznego;
- 4) komórki organizacyjne zarządzające lub monitorujące poszczególne rodzaje ryzyk – w zakresie bieżącego monitorowania ich poziomu oraz poziomu kapitału wewnętrznego niezbędnego na ich pokrycie.

3.5.4 Dane ilościowe - ryzyko kapitałowe

	Stan na 31.12.2016	limit
1. Łączny współczynnik kapitałowy	26,38%	Min 13,25%
2. Relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych	30,32%	Maks. 60%
3. Alokacja kapitału na ryzyko kredytowe	25,68%	Maks 40 % f. własnych
4. Alokacja kapitału na ryzyko operacyjne	4,64%	Maks 10% f. własnych

3.6 Ryzyko wyniku finansowego

3.6.1 Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem wynikiem finansowym

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, zapewniającej uzyskiwanie niezbędnych dla bieżącej działalności, jak również dla potrzeb rozwoju wyników finansowych, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, wdrażania strategii, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar i ocenę wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia służące podejmowaniu działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości wyników finansowych Banku na niekorzystną zmianę sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej.

3.6.2 Zarządzanie ryzykiem wynikiem finansowym

Podstawowymi przepisami wewnętrznymi regulującymi funkcjonowanie w Banku systemu zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego oraz:

- 1) Strategia działania Banku;
- 2) Strategia zarządzania ryzykami;
- 3) Instrukcja sporządzania informacji zarządczej

3.6.3 Organizacja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego

Wykonanie planu finansowego analizowane jest przez Głównego Księgowego na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdań sporządzanych dla NBP.

Informacja o realizacji planu przedstawiana jest Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej w terminach określonych w Informacji Zarządczej.

Zarząd Banku monitoruje realizację planu finansowego kwartalnie.

Strategię opracowuje się z uwzględnieniem zasady kroczącego planowania strategicznego oraz spójności z bieżącymi planami finansowymi.

Podstawowe wielkości obrazujące sytuację ekonomiczno – finansową Banku będą modyfikowane corocznie uwzględniając kolejne pięć lat bilansowych. Jako pierwszy z pięcioletniego okresu, o którym mowa w zdaniu pierwszym przyjmuje się rok, w którym dokonywany jest przegląd Strategii.

3.6.3 Dane ilościowe - ryzyko wyniku finansowego

	Plan na 31.12.2016	Wykonanie na 31.12.2016	Stopień realizacji planu
1. Suma Bilansowa	62 400	55 122	113%
2. Wynik z tytułu odsetek	1 787	1 895	106%
3. Wynik z działalności bankowej	2 612	2 717	104%
4. Wynik finansowy brutto	530	543	102%
5. Wynik finansowy netto	408	408	100%

4. Informacje wynikające z rekomendacji P

4.1 Rola i zakres odpowiedzialności właściwego komitetu oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

Zakres odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem płynności w Banku przedstawia się następująco:

- 1) Rada Nadzorcza Banku:
  - a) nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności;
  - b) zatwierdza Strategię Banku oraz Plan Finansowy;

- c) nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności oraz zapewnia, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów;
- d) określa akceptowany poziom ryzyka płynności Banku (tzw. apetyt na ryzyko);
- e) pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności podejmowanym przez Bank.

2) Zarząd Banku:

- a) odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur) oraz za realizację Strategii Banku oraz Planu Finansowego Banku w zakresie ryzyka płynności, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b) odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
- c) dostosowuje strukturę organizacyjną Banku oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka Banku,
- d) precyzyjne i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności adekwatną do strategii działalności,
- e) sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
- f) odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
- g) odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności) oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
- h) przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki zarządzania ryzykiem płynności oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
- i) wyznacza osobę odpowiedzialną na poziomie operacyjnym za proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku.

3) Stanowisko ds. ryzyk i sprawozdawczości:

- a) utrzymuje środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku oraz utrzymuje rezerwę obowiązkową na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- b) oblicza i utrzymuje poziom nadzorczych miar płynności,
- c) utrzymuje krótkoterminową, średnioterminową i długoterminową płynność Banku,

- d) maksymalizuje dochody z przeprowadzanych transakcji (zapewnia maksymalizację dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
  - e) identyfikuje zagrożenia mające wpływ na płynność finansową Banku oraz dokonuje pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,
  - f) uczestniczy w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Strategii Banku,
  - g) uczestniczy w opracowaniu Planu Finansowego,
  - h) weryfikuje plany awaryjne komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
  - i) realizuje działania awaryjne,
  - j) monitoruje i analizuje poziom ryzyka płynności,
  - k) opracowuje limity dotyczące ryzyka płynności,
  - l) analizuje wpływ obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności Banku,
  - m) sporządza informacje zawierające ocenę ryzyka płynności wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 4) Każdy pracownik Banku:
- a) realizuje Strategię Banku oraz Plan Finansowy Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
  - b) zgłasza kierownictwu informacje o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
  - c) dba o jak najlepszy wizerunek Banku oraz rzetelnie obsługuje klientów,
  - d) kształtuje pozytywne relacje z klientami Banku.

4.2 Działania w zakresie pozyskiwania finansowania

Oferta depozytowa Banku kierowana jest głównie do podmiotów niefinansowych oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, gospodarstw domowych i budżetu.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Przy czym Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności.

Bank finansuje aktywa o dłuższych terminach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków, czyli osadem na depozytach.

4.3 Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

W Banku funkcję skarbową pełni Główny Księgowy oraz Stanowisko ds. księgowości, zaś funkcję zarządzania płynnością – Stanowisko ds. ryzyk i sprawozdawczości

4.4 Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie zrzeszony jest w Banku BPS S.A. w Warszawie i należy do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który tworzą 287 banków spółdzielczych oraz Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

W związku z funkcjonowaniem Banku w zrzeszeniu, może on regulować swoją płynność finansową poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank BPS S.A. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością – Bank w roku 2016 korzystał z oferowanych produktów tego typu. Po stronie pasywnej jest to kredyt odnawialny w rachunku bieżącym, kredyt rewolwingowy oraz inne kredyty celowe – Bank w roku 2016 nie korzystał z tych możliwości. Ponadto Bank BPS S.A. pełni istotną rolę w zakresie zabezpieczenia płynności śróddziennej.

System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. W systemie Ochrony Zrzeszenia BPS składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności, oparte o fundusz pomocowy, który w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS został nazwany Funduszem Zabezpieczającym. Fundusz ten, który docelowo osiągnie wartość ok. 300 mln zł zostanie w zasadniczej części zbudowany z obniżonych składek na Bankowy Fundusz Gwarancyjny

4.5 Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

L.p.	nazwa	wielkość na dzień 31.12.2016 r.	limit nadzorczy
1.	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR)	415%	min. 70%
2.	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (M1)	0,37	0,20
3.	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M2)	3,92	1,00

4.6 Urealniona luka płynności do 1 roku z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności wg danych na dzień 31.12.2016 r. (dane z urealnionego zestawienia płynności)

L.p.	Przedział płynności	Luka	Luka skumulowana	Wskaźnik płynności	Wskaźnik płynności skumulowany
1.	Przedział do 1 m-ca	4 094	12 138	5,37	1,88
2.	Przedział od 1 do 3 m-cy	85	12 223	1,06	1,81

3.	Przedział od od 3 do 6 m-cy	1 440	13 664	2,05	1,83
4.	Przedział od 6 do 1 roku	3 031	16 694	4,32	1,96

4.7 Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu

PBS w Knyszynie w ramach funkcjonowania w zrzeczeniu może korzystać z funduszu pomocy finansowej. Bank BPS S.A. w ramach tej pomocy oferuje Bankom spółdzielczym Fundusz Pomocowy, w ramach którego banki mogą ubiegać się o pożyczki pieniężne, pożyczki podporządkowane i lokaty krótkoterminowe udzielone ze środków Funduszu.

4.8 Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności i finansowania w Banku zalicza się:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) ryzyko związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
  - a) ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
  - b) ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
  - c) ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
- 2) ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
  - a) ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych lub możliwości zbycia tych aktywów,
  - b) ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
  - c) ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
- 3) ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności;
- 4) inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku, do których zaliczamy:
  - a) wzrost aktywów niepracujących,
  - b) brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
  - c) zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.

4.9 Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

PBS w Knyszynie w celu różnicowania źródeł finansowania podejmuje następujące działania:

- 1) oferuje produkty depozytowe klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
- 2) posiada niewielką ilość dużych deponentów,
- 3) zakładane depozyty posiadają zróżnicowany termin zapadalności.

4.10 Techniki ograniczania ryzyka płynności

Podstawowymi technikami służącymi ograniczaniu ryzyka płynności w Banku są:

- 1) funkcjonowanie w Systemie Ochrony BPS, który zapewni w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu pomocowego;
- 2) stosowanie systemu limitów ograniczających ryzyko płynności;
- 3) testowanie planów awaryjnych przyjętych dla ryzyka płynności, które mają na celu zapewnienie niezakłóconej działalności Banku na wypadek sytuacji kryzysowych;
- 4) lokowanie nadwyżek środków pieniężnych w lokaty oferowane przez BPS S.A. w Warszawie;
- 5) przeprowadzanie bieżących i okresowych kontroli systemu zarządzania ryzykiem płynności przez upoważnionych pracowników Banku oraz właściwe komórki Systemu Ochrony

4.11 Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie w roku 2016 lokował znaczną część nadwyżki środków finansowych na lokatach w banku zrzeszającym. Pozostałe nadwyżki środków pozostające na rachunku bieżącym w BPS S.A. były przeznaczane na tworzenie lokaty overnight. Są to instrumenty o wysokiej płynności.

4.12 Wykorzystywanie sposobów testów warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności przeprowadzane są w Banku w okresach kwartalnych, na podstawie przyjętych zapisów „Polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”. Wyniki przeprowadzanych testów, zgodnie z funkcjonującym w Banku systemem informacji zarządczej są przedstawiane Zarządowi Banku, który następnie przedkłada stosowną informację w tym zakresie Radzie Nadzorczej Banku. Wyniki testów są wykorzystywane do opracowywania planów awaryjnych oraz do wyznaczania poziomu limitów wewnętrznych i w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

Plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

4.13 Polityka utrzymania rezerwy płynności Banku

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) aktywa nieobciążone (środki w kasie, środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym, lokata overnight, lokaty w Banku Zrzeszającym, środki na rachunku Depozytu Obowiązkowego);

- 2) aktywa obciążone (lokaty w Banku Zrzeszającym zablokowane);
- 3) inne dodatkowe źródła finansowania (otwarte niewykorzystane limity kredytowe w Banku Zrzeszającym, pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego, lokata płynnościowa złożona przez Bank Zrzeszający ze środków Depozytu Obowiązkowego, sprzedaż wierzytelności).

4.14 Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie działa w ramach zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. i jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Przynależność Banku do zrzeszenia umożliwia korzystnie z produktów kredytowych takich jak: kredyt obrotowy w rachunku kredytowym, kredyt płynnościowy, kredyt stabilizacyjny oraz kredyt inwestycyjny (produkty te wraz ze stawką oprocentowania zawarte są w „Tabeli oprocentowania produktów dla banków spółdzielczych zrzeszonych z Bankiem BPS S.A.” stanowiącej załącznik do Uchwały Nr 41/16/ABC/DBS/2016 Zarządu Banku BPS S.A. z dnia 31 sierpnia 2016 r.). Bank w 2016 roku nie korzystał z oferowanych produktów zrzeszeniowych, o których mowa powyżej.

Ponadto PBS w Knyszynie jako członek Spółdzielni może wnioskować o pomoc finansową z Funduszu Zabezpieczającego, o której mowa w Załączniku Nr 8 do Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Są to: pożyczka restrukturyzacyjna, gwarancja (poręczenie lub inne zabezpieczenia), pożyczki długoterminowe na warunkach zobowiązań podporządkowanych, wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwy Banku spółdzielczego oraz wpłaty na kapitał zapasowy lub rezerwy Banku spółdzielczego. Łączna wysokość udzielonej pomocy finansowej nie może być wyższa niż 15% środków stanowiących Fundusz Zabezpieczający oraz nie wyższa niż 12,5 -krotność łącznego wymogu kapitałowego Banku. PBS w Knyszynie w roku 2016 nie korzystał z pomocy finansowej ze Spółdzielni.

4.15 Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Zakres i częstotliwość informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności został uregulowany w „Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie” oraz w „Polityce zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”. Analiza kwartalna z zakresu ryzyka płynności obejmuje, m.in.:

- 1) analizę źródeł finansowania działalności Banku (wg pierwotnych terminów realizacji),
- 2) zaangażowanie środków oraz aktywa płynne (wg pierwotnych terminów realizacji),
- 3) analizę zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów,
- 4) analizę największych deponentów w bazie depozytowej Banku,
- 5) analizę stabilności bazy depozytowej Banku (wskaźniki osadu),
- 6) analizę wskaźnikową ryzyka płynności,
- 7) urealnione zestawienie płynności Banku,
- 8) kształtowanie się nadzorczych miar płynności,
- 9) testy warunków skrajnych oraz plany awaryjne (raz w roku).

5. Informacje w zakresie zarządzania na podstawie art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR:

Członkowie, a także Kandydaci na Członków Zarządu Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie oraz Rady Nadzorczej Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie podlegają ocenie w zakresie kwalifikacji i reputacji niezbędnych do pełnienia przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękami należytego wykonywania tych obowiązków. Zarząd oraz Rada Nadzorcza, jako organ, podlegają kolegialnej ocenie kwalifikacji. Oceny odpowiedniości dokonuje odpowiednio Rada Nadzorcza Banku w odniesieniu do Członków Zarządu Banku oraz Zebranie Przedstawicieli w odniesieniu do Członków Rady Nadzorczej Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji. Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku w wyniku dokonanych za 2016 rok ocen indywidualnych oraz kolegialnych spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Analiza złożonych oświadczeń nie wykazała, aby członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej, zajmowali stanowiska dyrektorskie w radach i zarządach innych podmiotów

6. System kontroli wewnętrznej

Kluczowe systemy i funkcje wewnętrzne:

1. Bank posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej, obejmujący całość prowadzonej przez Bank działalności oraz wszystkie poziomy w strukturze organizacyjnej Banku.
2. Skuteczność wdrożonego systemu kontroli wewnętrznej oraz mechanizmów kontrolnych podlega okresowej ocenie Rady Nadzorczej.
3. Bank zapewnia skuteczności systemu kontroli wewnętrznej poprzez wydzielenie niezależnych Stanowisk; ds kontroli wewnętrznej oraz braku zgodność w Banku.
4. Zasady przeprowadzania kontroli przez stanowisko ds kontroli wewnętrznej w Banku, określają zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Regulamin kontroli wewnętrznej oraz roczne plany kontroli.
5. Niezależnie od funkcjonującego w Banku Stanowiska ds kontroli wewnętrznej, audyt wewnętrzny w Banku wykonywany jest przez Spółdzielnię zarządzającą Systemem Ochrony BPS, na zasadach określonych w zawartej przez Bank umowie.
6. Bank opracował i wdrożył efektywny i skuteczny system zapewnienia zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych.
7. W Banku wdrożono adekwatny i skuteczny, dostosowany do skali, złożoności działalności i profilu ryzyka system zarządzania ryzykiem, uwzględniający strategię zarządzania ryzykiem, obejmującą tolerancję na ryzyko określona przez Bank.
8. Za skuteczność zarządzania ryzykiem odpowiada Zarząd. Członkowie Zarządu, uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej działalności, nie łączą odpowiedzialności za zarządzanie danym ryzykiem, z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko.

9. Rada Nadzorcza zatwierdza i nadzoruje realizację strategii zarządzania ryzykiem, sprawując nadzór nad skutecznością zarządzania ryzykiem, w oparciu o raporty generowane przez sprawny system informacji zarządczej.

7. Polityka wynagradzania pracowników których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku

Do stanowisk istotnych w Banku zalicza się:

- Członków Rady Nadzorczej
- Członków Zarządu
- Głównego Księgowego

Wysokość wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli. Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla Pracowników ustala Zarząd.

1. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
2. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.
3. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
4. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie oceny wykonania Strategii działania w oparciu o kryterium ilościowe i jakościowe.
5. Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach: zysk netto, suma bilansowa, jakość portfela kredytowego, współczynnik kapitałowy, wskaźnika LCR, fundusze własne.
6. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w strategii działania za dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie w/w wskaźników był zrealizowany co najmniej w 80 %
7. Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to: uzyskanie absolutorium, w okresie oceny, pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo Bankowe, ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań, zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

8. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagrodzenia nie przyznaje się.
9. Oceny efektów pracy pracowników, nie będących członkami Zarządu dokonuje Zarząd.
10. Premię uznaniową przyznaje się pracownikom za zrealizowanie zadań w minimum 80 procentach.
11. Zarząd ocenia wykonanie zadań w cyklach kwartalnych.
12. Po zakończeniu roku w terminie do 31 marca roku następującego po roku, za który przyznawane są zmienne składniki wynagradzania następuje ocena łączna na podstawie której przyznawane są zmienne składniki wynagradzania.

Rada Nadzorcza – 8 osób	
Wynagrodzenie stałe	14
Zarząd – 3 osoby w tym Główny Księgowy	
Wynagrodzenie stałe	233
Wynagrodzenie zmienne	29

Rada Nadzorcza Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie, sprawująca nadzór nad Polityką wynagrodzeń w roku 2016 odbyła 6 protokołowanych posiedzeń.

8. Fundusze własne Banku

Struktura funduszy własnych Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady	
Kapitał Tier I	8 746
Kapitał podstawowy Tier I	8 746
Kapitał Rezerwowy	8 423
Korekty okresu przejściowego	330
Pomniejszania kapitału podstawowego Tier I	-7
Kapitał dodatkowy Tier I	0
Kapitał Tier II	0
Fundusze własne	8 746

Fundusze własne = Kapitał Tier I + Kapitał Tier II

Kapitał Tier I = Kapitał podstawowy Tier I + Kapitał dodatkowy Tier I

Kapitał rezerwowy – tworzony z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku. Fundusz również jest zasilany wpisowym zgodnie ze statutem.

Korekty okresu przejściowego – składają się z części opłaconego funduszu udziałowego zgodnie z Rozporządzeniem CRR obejmuje udziały wpłacone przed 31.12.2011 r. których kwota podlega w 2016 roku amortyzacji w wysokości 40%, oraz z funduszu z aktualizacji wyceny w 60% jego wartości.

Pomniejszenia kapitału podstawowego – zgoda KNF na wypłacenie wypowiedzianych udziałów.

9. Adekwatność kapitałowa

9.1 Metoda oceny adekwatności kapitałowej

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie ocenia adekwatność kapitałową w oparciu o wewnętrzną instrukcję „Wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”. W procesie oceny istotności ryzyk na działalność Banku oceniane są następujące ryzyka: ryzyko kredytowe w tym ryzyko koncentracji, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko płynności i finansowania, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko kapitałowe, ryzyko cyklu gospodarczego, ryzyko strategiczne, ryzyko utraty reputacji, ryzyko rezydualne, ryzyko braku zgodności, ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Dla ryzyk uznanych za istotne w Banku opracowywane są procedury zarządzania ryzykiem oraz tworzony kapitał wewnętrzny. Na koniec 2016 roku Bank alokował kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe i ryzyko operacyjne. Kwota kapitału wewnętrznego wyniosła 2 652 tys. zł. A relacja kapitału wewnętrznego do funduszy własnych 30,32%

9.1 Kapitał wewnętrzny i współczynnik wypłacalności

Rodzaj ryzyka	Wymagany wg Banku Kapitał na pokrycie ryzyka	Alokacja kapitału według filaru I	Alokacja kapitału dla Filaru II
Ryzyko kredytowe	2 246	2 246	-
Ryzyko operacyjne	406	406	-
łącznie wymóg na powyższe ryzyka	2 652	2 652	-
Ryzyko koncentracji zaangażowani z tego:	-	X	-
- koncentracji w sektor gospodarki	-	X	-
- koncentracji przyjętych form zabezpieczeń	-	X	-
- koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	-	X	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tego:	-	X	-
-przeszacowania	-	X	-
- bazowe	-	X	-
- opcji klienta	-	X	-
- krzywej dochodowości	-	X	-
Ryzyko płynności (wynikające z nieodpowiedniego poziomu aktywów płynnych)	-	X	-
Ryzyko wyniku finansowego	-	X	-
Ryzyko kapitałowe z tego:	-	X	-
- koncentracji funduszu udziałowego	-	X	-
- koncentracji „dużych” udziałów	-	X	-
-niedotrzymania minimalnych progów kapitałowych	-	X	-
Pozostałe ryzyka, z tego:	-	X	-
- cyklu gospodarczego	-	X	-
- strategiczne	-	X	-
- utraty reputacji	-	X	-
- rezydualne	-	X	-
- modeli	-	X	-
Kapitał wewnętrzny		2 652	
Fundusze własne		8 746	
- Kapitał Tier 1		8 746	
- Kapitał CET 1		8 746	
- Kapitał Tier 2		0	
Współczynnik wypłacalności		26,38%	
Współczynnik kapitałowy Tier 1		26,38%	
Współczynnik kapitałowy CET 1		26,38%	

9.2 Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych			
- waga 0%	263	0	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych – waga 20%	966	193	16
Ekspozycje wobec instytucji - waga 0%	21 661	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach			
- waga 35%	3 905	1 311	105
- waga 75%	5 349	4 012	321
- waga 100 %	12 754	9 718	777
Ekspozycje detaliczne – waga 75%	4 770	3 577	286
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw –waga 100%	9 004	6 860	549
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego – waga 100%	3	3	0
Ekspozycje kapitałowe – waga 100%	663	663	53
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania			
- waga 100%	284	284	23
- waga 150%	120	180	14
Inne ekspozycja			
- waga 0%	1 881	0	0
- waga 100%	1 273	1 273	102
Razem:	62 896	28 074	2 246

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego: 2 246

Przy wyliczaniu wartości ekspozycji ważonej ryzykiem Bank stosuje współczynnik wsparcia MSP wynoszący 0,7619 dla ekspozycji kredytowych od rolników indywidualnych oraz przedsiębiorstw indywidualnych.

9.3 Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne

9.3.1 Metoda wyliczania wymogu na ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie wyliczany jest metodą podstawowego wskaźnika BIA, zgodnie z zasadami określonymi w Załączniku nr 14 do *Uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (z późn. zm.)* oraz jest uwzględniany w planie finansowym i sprawozdaniach finansowych Banku. Wskaźnik stanowi średnią za okres trzech lat obrotowych, wyników wyliczanych jako sumę następujących pozycji rachunku zysków i strat Banku:

- przychody z tytułu odsetek;
- koszty z tytułu odsetek;

- c) przychody z tytułu prowizji;
- d) koszty z tytułu prowizji;
- e) przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu;
- f) wynik operacji finansowych;
- g) wynik z pozycji wymiany;
- h) pozostałe przychody operacyjne.

Każda pozycja rachunku wyników jest uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym. Wyniku za którekolwiek z trzech lat obrotowych, jeżeli jest ujemny lub równy zero, nie uwzględnia się w obliczeniach średniej.

Średnią oblicza się na koniec roku obrotowego, do dnia 31 stycznia na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, Bank wykorzystuje dane szacunkowe. Po uzyskaniu opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta Bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wskaźnika.

Wskaźnik oblicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stanowi 15% wskaźnika.
2. Wymóg kapitałowy K oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=-3}^{-1} \max(w_i; 0)}{N} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i-tym roku,

n – liczba lat w których $w_i > 0$

9.3.2 Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne

Wyszczególnienie	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Średnia
Przychody z tytułu odsetek	2 261	2347	2 122	2 243
Koszty z tytułu odsetek	644	431	335	470
Przychody z tytułu prowizji	1 082	888	861	944
Koszty z tytułu prowizji	32	30	41	34
Przychodu z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu	0	0	0	0
Wynik operacji finansowych	0	0	0	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	0	0
Pozostałe przychody operacyjne	12	14	48	25
Wynik brutto	2 679	2 787	2 655	2 707
Współczynnik	15%			
Wymóg kapitałowy	406			

9.4 Inne rodzaje ryzyka

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie nie utrzymywał kapitału wewnętrznego na pokrycie innych ryzyk.

10. Wskaźnik dźwigni

Dźwignia finansowa - oznacza względną w stosunku do posiadanych funduszy własnych danej instytucji – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia. Z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lecz z wyjątkiem zobowiązań które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji instytucji.

Wskaźnik dźwigni	
Inne aktywa	62 383
Pozycje pozabilansowe	513
Razem wartość ekspozycji	62 896
Kapitał T1	8 746
Wskaźnik dźwigni definicja przejściowa	13,91

11. Informacja o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku spełniają wymogi określone w art. 22aa ustawy Prawo bankowe, a przeprowadzona ocena odpowiedności tych organów i ich członków jest pozytywna.

Sporządził

Piotr Jabłonowski – Główny Księgowy

Załącznik Nr 1

do „Informacji podlegających ujawnieniu w ramach polityki informacyjnej w PBS w Knyszynie według stanu na dzień 31.12.2016 r.”

Oświadczenie Zarządu i Rady Nadzorczej

na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Zarząd i Rada Nadzorcza Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie z siedzibą w Knyszynie ,ul. Jagiellońska 2, 19- 120 Knyszyn niniejszym oświadcza, iż ustalenia opisane w dokumencie „Informacje podlegające ujawnieniu w ramach polityki informacyjnej w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie według stanu na dzień 31.12.2016 r.” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Zarząd PBS w Knyszynie

Bożena Kisiel – Prezes Zarządu (-)
Barbara Polińska – Wiceprezes Zarządu (-)
Piotr Jabłonowski – Członek Zarządu(-)

Rada Nadzorcza PBS w Knyszynie

Jan Lipski – Przewodniczący Rady Nadzorczej (-)
Michał Konopko – Sekretarz Rady Nadzorczej (-)

Załącznik Nr 2

do „Informacji podlegających ujawnieniu w ramach polityki informacyjnej w PBS w Knyszynie według stanu na dzień 31.12.2016 r.”

Oświadczenie Zarządu i Rady Nadzorczej Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

Zarząd i Rada Nadzorcza Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie oświadcza, iż profil ryzyka Banku wynika z obowiązujących w Banku: „Strategii zarządzania ryzykiem w Podlaskim Banku Spółdzielczym w Knyszynie”, „Strategii Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie na lata 2016-2020”, jak i regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk istotnych w Banku.

W 2016 roku Bank dokonywał pomiaru oraz oceny ryzyka, zgodnie z zapisami przepisów nadzorczych, tj. Uchwał, Rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, a także z zasadami wynikającymi z Pakietu CRDIV/CRR.

Ogólny profil ryzyka w Banku, zawarty w „Założeniach do planu ekonomiczno-finansowego Podlaskiego Banku Spółdzielczego w Knyszynie” sporządzonego na 2016 rok został określony na podstawie wybranych wskaźników (ich poziomu granicznego) zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. przyjęte przez Bank wskaźniki ukształtowały się na poziomie:

Wyszczególnienie	Założenia planu finansowego	Wykonanie	Realizacja
Wskaźniki akceptowalnego poziomu ryzyka			
Ryzyko kredytowe			
Udział kredytów w sumie bilansowej	68%	60%	88%
Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami i funduszami własnymi	143%	164%	114%
Wskaźnik jakości kredytów ogółem	0,5%	1%	200%
Ryzyko płynności			
Wskaźnik płynności krótkoterminowej (M1)	-	0,37	-
Wskaźnik płynności długoterminowej (M2)	-	3,92	-
Ryzyko stopy procentowej			
Wynik z tytułu odsetek	1 787	1 895	106%
Ryzyko operacyjne			
Koszty ryzyka operacyjnego nie wyższe niż 10% wymogu kapitałowego	0	0	100%
Wskaźniki finansowe			
Łączny (całkowity) współczynnik wypłacalności	24,65	26,38	107%
Współczynnik kapitału Tier I	24,65	26,38	107%
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności	24,65	26,38	107%
Depozyty ogółem	42 215	52 444	124%
Suma bilansowa	55 122	62 400	113%
Kredyty ogółem	37 739	37 379	99%
ROE netto	4,62	4,57	99%
ROA netto	0,76	0,74	97%
Wynik finansowy netto	408	408	100%

Fundusze własne	8 789	8 746	99%
-----------------	-------	-------	-----

Uzyskane wartości powyższych wskaźników potwierdzają, iż ogólny profil ryzyka w Banku jest adekwatny do przyjętych założeń, określających tolerancję na ryzyko.

Podlaski Bank Spółdzielczy w Knyszynie podejmował w 2016 roku działania zmierzające do zapewnienia prowadzenia działalności na bezpiecznym poziomie wynikającym z przyjętych i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą założeń i celów strategii działania Banku, strategii zarządzania ryzykami, poszczególnych procedur oraz założeń do Planu ekonomiczno - finansowego. Podejmowane przez Bank działania zapewniały stabilny i zrównoważony rozwój.

Występujące w Banku ryzyko wynikało ze standardowych produktów bilansowych. Poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko, stosowana polityka i metody zarządzania ryzykami przyczyniały się do prowadzenia bezpiecznej i rentownej działalności.

W 2016 roku nie dokonywano zmian organizacyjnych i operacyjnych wpływających na profil ryzyka kredytowego. Nie zidentyfikowano nowych istotnych czynników ryzyka kredytowego ani istotnych słabych stron w procesie zarządzania tym ryzykiem.

Miary płynności kształtowały się na bezpiecznym poziomie, powyżej ustalonych norm. Nie wystąpiło ryzyko utraty płynności, ani symptomy wskazujące na konieczność uruchomienia planu awaryjnego płynności.

Profil ryzyka operacyjnego w tym braku zgodności oraz kapitałowego utrzymywał się na poziomie akceptowalnym przez Radę Nadzorczą Banku.

Zarząd PBS w Knyszynie

Bożena Kisiel – Prezes Zarządu (-)
Barbara Polińska – Wiceprezes Zarządu (-)
Piotr Jabłonowski – Członek Zarządu(-)

Rada Nadzorcza PBS w Knyszynie

Jan Lipski – Przewodniczący Rady Nadzorczej (-)
Michał Konopko – Sekretarz Rady Nadzorczej (-)